

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, és közgazdasági hetilap.

Megjelenik hetenként egyszer, vasárnapon.

<p>Előfizetési ár: Egy évre 4 frt = 8 korona, félfévre 2 frt = 4 korona, negyedévre 1 frt = 2 korona. Egyes szám ára 10 kr. = 20 fillér.</p>	<p>Felolvasó szerkesztő: WITTINGER ANTAL. Kiadó és laptulajdonos: FEIGL GYULA.</p>	<p>Előfizetési pénzek és reclamációk a kiadótulajdonoshoz, Feigl Gyula nyomdáshoz (városkör 81) intézendők. Nyilvter sora 40 fr. - Hirdetések nagyság szerint.</p>
---	--	--

A népszerűség.

Köszeg felső vidékének egy részében a közelmúlt napokban a népszerűségnek egy oly neme nyilvánult, a mely párját ritkítja és sokáig fog az emberek szívében élni.

Hát mi is az a népszerűség? — Általában azt mondják, hogy a népszerűség mulákonny és csalfa, a népszerűség pillanatnyi. Ez bizony téves felfogás. Igaz, hogy a népszerűség szeszélyessége a történelemben sok esetben bebizonyodott. Az egyiket azért üldözték, mert a nép szerette, a másik pedig azért lett földöntutóvá, mert népszerű volt s népszerűsége megszűnt; ilyen esetben a népszerűség nem volt igazi, nem volt általános, csak látszata volt a népszerűségnek.

Mi is tulajdonképpen a népszerűség?

Az ember, aki vagyonát tékozzolja és így sok pénzt hoz a vele érintkezők közé, az népszerű, de csak addig, míg vagyona tart; ha aztán tönkre ment, a népszerűség elfordul tőle és hálátlanul magára hagyja.

Népszerű lehet az is, aki a közrend főtartói ellen izgat, de népszerűsége csak azok előtt van, kiknek a közrend terhes.

Sokféle módon lehet ily ideiglenes és részleges népszerűségre szert tenni, de az ily népszerűségnek mindig önző háttér van és ez a népszerűség csak addig tart, a meddig a népszerűség forrása be nem dugult. — Rajong a tömeg valakiért, de csak addig, míg tőle valamit élvez. „Panem et

circenses“ — ez a jelszó, — a míg ez tart, addig tart a népszerűség.

De ez nem igazi népszerűség, csak mesterkelt, ideiglenes.

Az igazi, a valódi népszerűség forrása a népszerűséget élvező személy tulajdonságaiban fekszik. Föltétele az, hogy a személy alkalmas legyen. Erkölcsi, lelki tulajdonságai kiválóak legyenek, — mentesek az általános társadalmi bajoktól, — felelős gondolkozási, becsületes és igazságos legyen.

Akiben a tömeg ezeket a tulajdonságokat föltételezi, melyeket a jó hír tágabb körökben megismert az iránt; jóindulattal érdeklődik, — mikor aztán színről-színre látja s közvetlen meggyőződést szerez a jó hír igazságáról, akkor újjongva kíséri és soha el nem hagyja.

Ahol a születési arisztokráciával párosult lelki nemesség áll oda vezetőnek, a magyar népszázerei gyűlnek a zászlók alá: ott a földosztó szociálista eszméi termékeny talajra nem találhatnak.

Az olyan vezérnek sem földjét, sem vagyonát nem kívánja seuki, de igenis igyekszik annak szívjóságát kiérdemelni és nemes gondolkozásmódját magáévá tenni.

Adja Isten, hogy magyar főuraink mind olyanok legyenek, — és akkor Magyarország meg nem dől sohasem.

Dr. Sissoviics Miklós.

Erzsébet királyasszony emléke.

Nemsokára egy éve lesz annak, hogy egy nap a legmélyebb gyászba ejtette Magyarországot. Tört dőfték a legjobb asszony, Magyarország királynéjának a szívébe; kioltották életét annak, aki minket annyira szeretett, értünk annyit tett, mint asszony e földön sohasem. Mélységes volt az a gyász, a mely ráborult a három-halmos és négyfolyós országra, rá a magyar nemzet szívére. És ez a gyász ma sem némult el, megnyilatkozik ma is kegyeletos módon. A magyar szív nem tud felejteni, hanem emlékezni soká, örökké. A felejtethetlen koronás hölgy emléket őrzik mindentű: nagy városokban, kis falvakban. Itt szobrokban, amott jóltevő körökben, másutt egyéb szép jelekben. De mindez nem elég még ahhoz, hogy a nagy fejedelemsasszony emléke fennmaradjon, köztünk éljen. Kell valami nagyszerűbb, valami szebb kapocs, mely minket itt a földön az égbe költözött legelső magyar asszonnyal összekössön. Ez egy templom.

Ismeretes az olvasó előtt az a kegyeletos mozgalom, mely a főváros katolikus köréből indult ki, hogy felejtethetlen emlékü, örökre siratott felséges asszonyunk, Erzsébet királyné emlékére közadakozás útján templom emeltesse az ország fő- és székvárosában, melynek falai között nap-nap után imádkozni fognak a nagy emlékü királyné lelkiüdvösségeért.

E kegyeletos terv kiviteléhez legnagyobb készséggel adta meg beleegyezését felséges apostoli királyunk, és az ő legmagasabb elhatározása folytán leánya Mária Valeria királyi hercegnasszony ő felelőse, mint fővédnökne állott a gyűjtő-bizottság élére, a mely már eddig körülbelül 90,000 frtot gyűjtött a kegyeletos cél megvalósítására.

TÁRCZA.

A bor hygienája.

(Vége)

A borban van még 1%—2% vonadék-anyag, mely alatt értjük a bor nem illékony részeinek összegét (tehát a borkövet és a glicerint is), melyek a bornak elpárolása után visszamaradnak. A bor, mely cukorban dúsabb mustból erjedt, nagy vonadék-anyag tartalommal fog birni, s így nem tekinthetjük a bort hamisítatlannak, ha abban 12--3% alkohol van s csak 1.6--1.8% vonadék-anyag. A vonadék-anyag mennyiségét direkt vagy indirekt módszer szerint határozzuk meg, de egyik módszer sem pontos, mindazáltal kielégítő, azért nagyon helyes, ha az elemző adatának közlésekor kiteszi, hogy melyik módszert követte. Az indirekt eljárásnál lemérünk 100 köbcéntiméter bort s azt porcellán edényben felényire főzzük s aztán a maradékot 100 köbcéntiméterre vízzel feltöltjük. Ez a folyadék magában foglalja a vonadék-anyagot, melyet 1/10 részre osztott sacchariméterrel (cukormérő) vizsgálhatjuk. Ha a sacchariméter a folyadékban 1.9-nél állapodik meg, akkor 100 köbcéntiméter borban 1.9 gramm vonadék-anyag van.

A glicerint a cukor erjedése által kerül a borba s átlag 0.8% glicerint tartalmaztatik. A glicerint mennyiségének meghatározása fontos a borhamisítás kimutatására, minthogy ha a korcsmáros vizet töltött a borba, a vonadék-anyag természetesen csökken, de a glicerint és az alkohol-mennyiség közti aránylat nem. Ha spirítust öntött bele, akkor kevés glicerint esik annyi bor-szészre, és a hamisítás nyilvánvaló. A glicerint-tartalom

meghatározására szolgáló módszerek közül legjobb a Pasteur-féle.

A bor (asztali) 0.3—1% borkósavat tartalmaz; finomabb borokban kevesebb s mondhatjuk, hogy általában a mi belföldi boraink savban szegényebbek. A savak félig kötvék a borban, kivéven a csersavat. A savak közül nevezetes a phosphorsav, melyből ritkán van 0.02%-nál kevesebb a borban. A sav tartalmat (fehér borkonál) az u. n. szabályos savmérő folyadékkal határozzuk meg, melyben minden köbcéntiméterben 40 milligramm nátronlúg van és ez 150 mgrm borkósavnak felel meg. A savtartalom meghatározásának finomabb módszerei szakismeretet igényelnek és legyen szabad e tekintetben borászati vegytanokra utalnunk.

A hamu-rész vagyis a vonadék anyag elégetése után visszamaradt rész meghatározása is fontos. A hamu a vonadék-anyag 1/10—1/15 részét szokta kiteni.

Ha ismerjük a bor alkoholtartalmát, abból hamisításra csak akkor következtetünk, ha tudjuk, hogy mely vidékről való a bor és rendes körülmények között hány percentet tartalmaz. Ha pl. könnyű gyoroki bornál, mely rendszeren 10% alkoholt tartalmaz, 14% alkoholt hozunk ki, hamisításra gondolunk. Ha a vonadék-anyag 1.5 grammnál (100 köbcéntiméter borra) kevesebb, akkor a bor vizezett és ha több, mint 2.5 gramm, akkor a bor vagy természetből fogva édes vagy cukrozott.

A bornak illata propyl-, kapron-, kapryl-, pelargon- és kaprinsavas aethyl-légenyiből stb. feltételeztetik. A borszagtól megkülönböztető a zamat — bouquet, — mely francia, rajnavidéki s némely magyar bor sajátosága és a meleg égáji borokból hiányzik.

És most áttérünk az idegen anyagokra, melyeket lelkiismeretlen borkereskedők a borba belepancsolnak. Ilyenek: a lánjolaj (amylalkohol) vagy nem rektifikált szesz, melynek kimutatására nincs biztos szerünk, de

tenyerünkön szétlörzsölve, hosszasan maradó penetráns szagot terjeszt. — Salicylsavat azért tesznek a borba, hogy ne romolják meg oly könnyen s kevesebb cukor vesszen el. Ezt azonban, minthogy a salicyl-sav a szervezetre nem közömbös és ugyanezt a bornak felmelegítése által is elérhetjük, kárhoztatjuk. A salicyl-savnak csak minőleges kimutatását ismeri a vegytan — A burgonyacukor keverése a borhoz egészségügyi szempontból azért tiltandó el, mert annak bomlási termékei az egészségre kártékonyak. Kimutatása a polarizáló készülékkel történik s az a bor, mely a polarizációs-íkot jobbra fordítja, legalább is gyanús. — A kéneccsav a bor kéneccsége által kerül a borba s az a pinecsekezelésnél ugyiszólván nélkülözhetetlen, mert a kéndioxid az erjedést, a rothadást, a penészedést nagy mértékben akadályozza. A kéneccsav mint idegen alkotórész, nem közömbös a borélvezőre, mert a gyomorból a vérbe jutván, annak élyenét magához ragadja és mindig — legalább is — nagyfokú fejtájást okoz. Az egészségügyi csakis oly csekély kéneccsav mennyiségét néz el, mely akkor sem hátrányos az egészségre, ha a borból nagy mennyiség fogyaszthatat el. Ha a bor nagyobb mennyiségű kéneccsavat tartalmazott, akkor néhány csöpp jódsavoldat és chloroform hozzáadása után az utóbbinak erős ibolyás-erős színt fog kölcsönözni. Csekély színezéssel az egészségtan megenged. A mennyileges elemzést, melyet célszerű Wartha tanár módszere szerint megejteni, csak akkor alkalmazzuk, ha a minőleges kéneccsav reakció nagyon élénk volt.

Legfontosabb a bor féleségeinek festő anyag-vizsgálata.

A bor festésére növényi és kátrány-festő anyagok használtatnak. A növényi festő-anyagok, minők a fekete vagy földi bodza, áfonya, fagyalka, álkermes bogyoínak netve, különböző mályvafélék virágleveli stb. az egész-

Olcso hirdetések!

E lapok kiadó-hivatala a magyar és német lapba szánt hirdetéseket olcsó árakon számítja és veszi fel.

Piaczi árak.

Buza	100 kilo	8.60	9.60	kr.-ig
Rozs	"	6.80	8.70	"
Arpa	"	6.50	6.80	"
Kukoricza	"	5.80	5.90	"
Zab	"	5.80	6.20	"

Vasuti menetrend.

Állomások.	II. III. oszt. kocsikkal				
Középeurópai idő.	reggel	d. a.	d. e.	d. u.	este
Közeg ind.	4 ⁴⁵	8 ³⁵	11 ⁵¹	5 ⁵⁰	8 ⁴⁰
Lukácsháza (m. h.)	5 ⁰⁰	8 ¹⁰	12 ⁰⁴	6 ¹⁰	8 ⁵⁴
Német-Genca (m. h.)	5 ⁴⁴	8 ⁰⁶	12 ²⁰	6 ²⁰	9 ¹⁰
Szombathely ér.	5 ³⁰	8 ⁰⁰	12 ¹⁴	6 ⁰⁵	8 ⁵⁵
Szombathely ind.	6 ⁴⁵	11 ⁰⁰	3 ¹⁰	7 ⁰⁵	10 ¹⁰
Német-Genca (m. h.)	7 ⁰¹	11 ¹⁰	3 ²¹	7 ²¹	10 ²⁵
Lukácsháza (m. h.)	7 ¹⁰	11 ²¹	3 ³⁰	7 ³⁰	10 ⁴⁰
Közeg ér.	7 ⁵¹	11 ⁴⁰	4 ⁰¹	7 ⁵¹	10 ⁵⁵

*) Csak kedden és pénteken közlekedik.

†) Junius 1-ől szep. 15-ig vasár- és ünnepnapokon közlekedik.

Magyar királyi államvasutak.

Budapestre.					
Szombathely	éjjel	2.50	reggel 9.06	d. u. 12.40	este 11. —
Váp	3.06	—	—	12.59	11.14
Sárvár	3.36	—	9.38	1.16	11.11
Kis-Czell	reggel 4.36	—	10.01	2.21	12.24
Győr	d. a. 11.08	—	11.28	4.58	3. —
Bpestre ér.	d. u. 1.45	d. u. 2.05	este 9.20	—	7.55

Budapestről.					
Budapest	regg.	8.50	d. u. 1.45	d. u. 2.20	este 9.55
Győr	u. o.	11.47	4.41	5.30	2.36
Kis-Czell	1.54	este 6.02	este 8.49	—	4.32
O. Asszonyfa	—	—	—	—	—
Sárvár	2.25	—	6.25	9.34	5.08
Váp	2.51	—	—	10.07	reggel 5.81
Szombath. é.	3.04	—	6.52	10.28	5.44

Szombathelyről Grác felé indul:					
Szombathely	regg.	6.06	d. u. 8.16	éjjel 7. —	—
Kis-Únyom	—	6.19	8.29	—	—
Egyházas-Rádocz	—	6.33	8.42	—	—
Körmond	—	6.46	8.56	—	7.25
Csákány	—	7.03	9.09	—	—
Gátót	—	7.12	9.18	—	7.40
Szt-Gotthárd	—	7.32	9.36	—	7.54
Gyanafalva	—	7.53	9.53	—	8.04
Grácba érkezik	d. o.	10.85	este 7.35	—	9.59

Grác felől Szombathelyre érkezik:					
Grác	reggel 5.42	regg. 8.10	este 6.10	—	—
Gyanafalva	7.53	10.54	8.53	—	—
Szt-Gotthárd	8.04	11.09	9.15	—	—
Gátót	8.16	11.26	9.39	—	—
Csákány	—	11.36	9.43	—	—
Körmond	8.33	11.50	9.57	—	—
Egyházas-Rádocz	—	12.04	10.12	—	—
Kis-Únyom	—	12.18	10.28	—	—
Szombathelyre érkezik	9.01	12.31	10.40	—	—

Déli vasút menetrendje.

Szombathelyről Bécs felé indul:					
Szombathely	éjjel 4. —	reg. 5.52	d. e. 9.04	d. u. 4.39	—
Acsád	4.18	6.07	9.21	4.55	—
Bécsbe ér.	8.50	9.15	d. u. 1.35	9.35	—

Bécs felől Szombathelyre indul.					
Bécs	regg. 6.50	déle. 10.50	d. u. 2.55	este 7.40	—
Acsád	10.41	1.55	7.34	12.20	—
Szombath. é.	10.55	2.07	7.51	12.37	—

Kanizsa felől Szombathelyre indul:					
N.-Kanizsa	éjjel 12.45	reggel 6.05	d. u. 2.05	—	—
Győrvar	2.39	7.47	3.38	—	—
Molnári	3.14	8.17	4.05	—	—
Dömötöri	3.27	8.28	4.16	—	—
Szombathelyre ér.	3.47	8.45	4.31	—	—

Szombathelyről Nagy-Kanizsa felé indul:					
Szombathely	d. e. 11.07	este 8.05	éjjel 12.51	—	—
Dömötöri	11.23	8.26	1.10	—	—
Molnári	11.52	8.37	1.21	—	—
Győrvar	12. —	8.09	1.53	—	—
N.-Kanizsára ér.	1.35	11.01	3.42	—	—

Magáneladásra
a legelőnyösebben
ismert

Dürkopp Diana kerékpárok

(legjobb osztrák márkák)
csak

Kovács Ferencznel
Szombathelyen
kaphatók.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házi szer ellentáll az idő megpróbáltatásnak, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzselekként alkalmazatik köszvényél, csúznál, tag-szaggatásnál és meghűléseknel és az orvosok által bedörzselekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegeként árban majdnem minden gyógyszerárban kezelhető van. Főraktár: Török József gyógyszerész Budapest. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebbbirtéki utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzék nélkül mint nem valódi utasítva vesze.

RICHTER F. AD. és társai, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT

Kapható Kőszegen: Floderer Jenő gyógyszerárban.

4 arany, 18 ezüst-érem. 30 tiszteletli és elismerő-okirat.

Kwizda

restitúciós-udua
Cs. és kir. szab.
mosóvíz lovak számára

Egy üveg ára 1 frt 40 kr.
34 év óta az udvari, nagyobb katonai és magánállatokban használják erőitől a nagyobb utazások előtt és az erők helyrehozásául nagyobb utazások után, továbbá daganatoknál és láhmeroségeknel.

Csakis a fenti védjegyes a valódi.
Kapható minden gyógyszerárban

Főraktár:
Kwizda Ferencz János
cs. és kir. osztr. nagy. és kir. román udvari szállítónál

kerületi gyógyszerár: KORNEUBURG (Bécs mellett.)

Szegedi Mezőgazdasági Kiállítási Sorsjegyek.

Főnyeremény: 50.000 korona

értékben
és több, kisebb nagyobb nyeremény, összesen

1006 nyeremény 100.000 korona értékben.

Egy sorsjegy ára 20 kr.

Az összes nyereményeket kivánatra 20% levonással azonnal készpénzben beváltja Budapesten: a „Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság, V., Dorottya-utca 8., vagy Szegeden: a Szegedi Kereskedelmi és Iparbank.

Ezen pénzüzetek a nyerő kívánságára készek az

50.000 korona értékű főnyereményt egy hasonló értékű szegedi mintaszerűen berendezett tanyai gazdasággal is becsereálni.

Huzás Szegeden, a kiállítás utolsó napján, 1899. szept. 10-én este 6 órakor.

Sorsjegyek kaphatók bank- és váltóüzletekben, az összes dohánytözsdékben és egyéb eláruló helyeken.
Viszontelárusítók forduljanak a kiállítást rendező

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségéhez,

Budapest, IX., Üllői-út 25., Köztelek.